

Izhaja vsak dan ob 3^h pop.
razen nedelj in praznikov.

Mesečna naročnina:

za Ljubljano . . . Din 10[—]
po pošti 12[—]
za inozemstvo . . . 22[—]

Oglasi po tarifu.

LJUDSKI DNEVNIK

Glasi Narodne Ljudske Stranke.

Nefrankiranih pisem

ne sprejemamo. — Pismenim
vprašanjem je treba priložiti
znamko za odgovor.

Poštno čekovni račun št. 13235.

Uredništvo: Breg, 12. II. nadstr.
Telefon št. 119.

Uprava: Sodna ulica št. 5.
Telefon št. 423.

Dr. Ivan Šusteršič:

ŠE ENKRAT RAZKRINKANI CENTRALISTI.

Klerikalci so sicer dosti gostobesedni, nasproti uničujočim dejstvom pa, ki dokazujejo njihovo centralistično delovanje, obmolknijo, ker jim niti največja iznajdljivost ne pomaga iz zadrege. Zato se tembolj trudijo, da odvrtajo pozornost od svojih dejanj in so tem glasnejši v izmišljotinah. Ni ga dne, ko bi se ne izmislili kaj novega in njihova lažljivost se potencira od dne do dne. Hodil sem dosti po svetu, prejšnja leta prostovoljno, pozneje pa prisiljeno. Priznati moram, da na celem svetu nisem našel lažnjivega kljukca, ki bi se mogel le od daleko meriti z gospodo okoli „Slovenca“, „Domoljuba“ in njihovih vrednih bratcev. Priznam jim svetovni rekord v lažljivosti. Najnovejša metoda, katere se poslužujejo, je, da „dobivajo“ iz Belgrada fantazije polna „poročila“, ki se slučajno vedno vjemajo natančno z izmišljotinami njihovega cenjenega uredništva. Tako zadnji roman o zvezni pogodbi med menoj, radikalno in narodno-napredno stranko. Ta rožica je cvetela samo en dan. A vsako noč pride vrag in zaseje novo zelenjavo...

Vračam se rajše h klerikalnemu centralizmu. Čim bolj se oni izogibljajo tozadevne debate, tem več hočem o tem govoriti. Ne spadam namreč med tiste zaupljivce, ki verjamejo, da so gospodje okoli SLS res avtonomisti. Držim se dejanj ne pa besed. Da bi bili vodilni SLSarji avtonomisti, verujem ravno tako malo, kakor da je baba mož ali pa dihur — lev. Pa naj bo to desetkrat zapisano v „Domoljubu“, kjer je bilo tudi svojedobno brati, da imajo netopirji kljune in da so se vojaki ob časih Napoleona I. vozili po železnici. Da, to je stalo v samem „Domoljubu“, pa vseeno ne verjamem. Kar ne izključuje, da se najdejo še danes verni čitatelji, ki verjamejo, da so klerikalci avtonomisti, ker to stoji zapisano v „Slovenca“, „Domoljubu“ in drugih glasilih mladinske SLS. — Je pa kljub temu še mnogo pametnih mož, ki se drže dejanj in ki zato niso v dvomu, da so SLS-mladini poglaviti centralisti v naši državi. Kako more biti drugače? Saj so oni, kakor sem dokazal z dejanji, katerih niti ne tajijo, ker jih utajiti ne morejo, ustanovitelji centralizma v naši državi. Ni pa tudi brez pomena, da je njihov veliki mojster pok. dr. Krek bil načeln centralist. „Čim več centralizma, tem boljše“, je bila parola pokojnika glede Jugoslavije, katere žalibog ni doživel.

Dr. Krek je pa bil edini, ki je SLS-mladinom podal kaj misli. Ker so vsi ostali popolnoma nezmožni za samostojno politično misel, je bilo le dosedno, da so pobrali vse, karkoli je Krek izustil, brez vsakere kritike kot nezmotljivo modrost in da so, ko so po prevratu sedli na konja in začeli komandirati, hiteli izvajati centralizem na celi črti in uničevati vse, kar je dišalo le količkaj po kakavi avtonomiji ali sploh po ljudskih pravicah ali ljudski svobodi.

Naj le omenim, česar se spominja marsikateri župan: Kako so pometali z od ljudstva izvoljenimi župani in postavljali po svoji volji gerente, brez vsake potrebe, samo ker jim do-

tični župani osebno niso bili po volji! Ravno avtonomija občine je pa temelj vsake avtonomije. Brez občinske avtonomije sploh nobena ljudska avtonomija obstati ne more. Pa ravno ta temelj so razdirali takrat, ko so imeli v rokah vso oblast. Kakšni avtonomisti so to? Ravno taki, kakor napoleonski železničarji. Kdor na te kaj drži, ta naj drži tudi na

SLS-avtonomijo in bodi srečen.

Jaz pa imam o te vrste avtonomistih še marsikaj povedati. O avtonomistih, ki govore avtonomistično, delajo pa vselej kadar so na vladi — čisto centralistično. Razdiralci avtonomije naj bodo avtonomisti? To naj verjame tisti, ki veruje tudi v napoleonske železnice in v netopirjev kljun. —

Dr. Rašin umri.

Praga, 19. febr. (Izv. Finančni minister dr. Rašin je včeraj popoldne umrl.

Praga, 19. febr. (Izv.) Včeraj popoldne je bila izredna seja ministrskega sveta, na kateri je imel notranji minister iskren govor v čast po-

kojnemu finančnemu ministru dr. Rašinu. Ministrski svet je sklenil soglasno, da se vrši pogreb na državne stroške. Pogreb se vrši v sredo 21. t. m. ob 2. popoldne. Po zdravniških izvidih je bil neposreden povod smrti opešanje srca.

Pogajanja med Jugoslavijo in Avstrijo.

PRIHOD AVSTRIJSKEGA KANCELARJA V BELGRAD.

Belgrad, 19. febr. (Izv.) Prihod avstrijske delegacije z dr. Seiplom na čelu, je določen za 21. t. m. Dr. Seipla bo spremljal tudi zunanji minister dr. Grünberger. Avstrijska delegacija odpotuje z Dunaja 20. t. m. ter pride 21. t. m. zvečer v Belgrad. Z ozirom na prihod avstrijske delegacije je zunanji minister dr. Ninčić po prestani bolezni prevzel včeraj vodstvo priprav za konferenco z avstrijsko delegacijo. V ta namen je dr. Ninčić pozval v svoje ministrstvo zastopnike ministrstev, ki so prizadeta v odnosih z Avstrijo, ter so se pričela posvetovanja glede pogajanj z Avstrijo. Zastopana so bila ministrstva za trgovino, promet in pravosodje. Na tem prvem po-

svetovanju so se razpravljala glavna vprašanja, ki se bodo reševala na konferenci v Belgradu, tako n. pr. izboljšanje prometa, carinski odnošaji in gospodarsko in finančno sodelovanje. Pred prihodom avstrijske delegacije bo v zunanjem ministrstvu še nekoliko posvetovanj, na katerih se bo določilo stališče, ki ga naj zavzamejo glede gotovih vprašanj. O samem bivanju dr. Seipla v Belgradu še ni določen definitivni program. Določeno je le, da bo Pašič priredil dr. Seiplu na čast svečan obed, dr. Ninčić intimen obed v svojem stanovanju, v programu pa je tudi obed na dvoru. Dr. Seipel in vsa avstrijska delegacija bodo v Belgradu gostje naše vlade. Za nje so pripravljene sobe v hotelu »Srbski kralj«.

Naša razmejitev z Italijo.

Belgrad, 19. febr. (Izv.) Glede objave konvencij, sklenjenih med našo in italijansko vlado, je dosežen sporazum, da se objavijo istočasno v Belgradu in Rimu in sicer 23. februarja. Tega dne objavijo „Službene novine“ besedilo teh konvencij. Od tega dne teče pogodba in roki, tako da bo tretji pas izroččen našim oblastvom 7. marca. Za dan razmejitve in ureditve reške države je določen 25. marec.

SEJA DRŽAVNEGA ODBORA.

Belgrad, 19. febr. (Izv.) Ker so nekateri predsedniki volivnih odborov podali ostavko, je na prednočni seji državni odbor določil nove predsednike glavnih volivnih odborov. Na seji državnega odbora 20. t. m. bodo končno določeni namestniki novih predsednikov volivnih odborov. Po tem roku se ne bo upoštevala nobena prošnja za zamenjavo. Vsi določeni predsedniki bodo morali oditi na določena mesta. Izpremembe, ki so se izvršile v prvotnem razporedu, se objavijo 25. t. m. v »Službenih novinah«. Državni odbor bo na vsak način gotovo 20. t. m. s svojim delom. Tega dne bo imel zadnjo sejo ter bo zaključil svoje delo.

DR. GAVRILOVIČ PRI KRALJU.

Belgrad, 19. febr. (Izv.) Včeraj popoldne je kralj Aleksander sprejel v avdijenci dr. Milana Gavriloviča, načelnika v zunanjem ministrstvu in nosilca zemljoradniške kandidatne

Nova meja med Albanijo in Jugoslavijo.

Belgrad, 19. febr. (Izv.) Poslaniška konferenca v Parizu je odobrila novo mejno črto med Albanijo in Jugoslavijo. Nova meja teče od Skadrskega jezera do Koroba. Z določitvijo nove meje se odpravi z dnevnega reda nevtralni pas. O tem sta bili včeraj obveščeni naša in albanska vlada, ki se sedaj pripravljata za določitev nove meje.

liste v sarajevskem okrožju, ki se je predvčerajšnjim vrnil iz Bosne. Dr. Gavrilovič je poročal kralju o političnem položaju v Bosni, zlasti pa o poslednjem slučaju v Rogatici, kjer so Dušana Dimitrijeviča težko pretepli najeti agenti in policijski organi.

URADNIŠKE DRAGINJSKE DOKLADE.

Belgrad, 10. febr. (Izv.) Novi načrt za ureditev uradniških draginjskih doklad je finančni odbor poslal ministrskemu svetu, ki ga je odobril in ki ima sedaj do konca meseca pripraviti potrebno, da se prične izvajati s 1. marcem.

VELIKA ŽELEZNIŠKA NESREČA.

Espernay, 18. febr. (Izv.) Brzovlak Pariz - Strassburg se je zadel pri Espernayu s tovornim vlakom. 10 oseb je ubitih, okoli 30 ranjenih.

Naročajte
»LJUDSKI DNEVNIK«!

Zita hoče zasesti mažarski prestol.

Madrid, 18. febr. (Izv.) Iz San Sebastiana poročajo, da je grof Apponyi došel iz Budimpešte včeraj dopoldne tja in posetil bivšo cesarico Zito, ki se je menda izjavila, da hoče z vsemi sredstvi varovati svoje pravice in pravice svojih otrok na mažarski prestol. Sprožila je predlog, da naj bi se izdal na mažarski narod manifest v tem zmislu.

Poruhrje.

ESSEN BREZ POLICIJE.

Berlin, 18. febr. (Izv.) Listi poročajo: Takoj po francoski zasedbi policijskega predsedstva v Essenu so dobili policijski uradniki naročilo, da takoj opuste službo in se preoblečejo v civil. Zato je bilo mesto predvčerajšnjim popoldne brez policije.

Le TROCQUER SE JE VRNIL.

London, 18. febr. (Izv.) Minister Le Trocquer se je vrnil v Pariz.

FRANCOZI ODKLANJAJO VSAKO INTERVENCIJO.

Pariz, 18. febr. (Izv.) „Journal“ priobčuje očitno napol uradno poročilo, da je bila francoska vlada zelo presenečena, ko je našla v zadnjem lord Curzonovem govoru namigavanje na možnost posredovanja v poruhrskem vprašanju. Kajti v Londonu je bilo v nekem jako določenem poročilu izjavljeno, da francoska vlada ne more dopustiti, da bi kak aliiranec prevzel vlogo posredovalca. Sploh pa, da je francoska vlada docela odločena, da ne sprejme nobene intervencije za ureditev nemškega vprašanja. Edina sprejemljiva ureditev je: kapitulacija Nemčije.

ŽELEZNIŠKE NESREČE.

Düsseldorf, 18. febr. (Izv.) Danes je zadel med Krähfeldom in Linnom belgijski vojaški vlak v francoski vlak z živili, pri Dahlhausnu pa je zavozil vlak s francoskimi prometnimi in ženijskimi vojaki od zadaj v 9 skupaj spetih lokomotiv. Dve osebi sta ubiti, 3 so težko ranjene, 8 pa lahko.

VLADNI PREDSEDNIK ARETIRAN IN IZGNAN.

Düsseldorf, 18. febr. (Izv.) Vladni predsednik dr. Grütznert je bil aretiran in izgnan.

Düsseldorf, 18. febr. (Izv.) Vladni predsednik dr. Grütznert je bil izgnan radi svojega protestnega pisma na zaveznike proti aretaciji župana v Duisburgu.

SPOR MED POLJSKO IN LITVO.

Pariz, 18. febr. (zv.) Litvinsko poslaništvo objavlja vest, da so redne poljske čete, ki so zasedle nevtralni pas v okolici Oranija, vdrle na litvansko ozemlje in napadle litvanske čete. Pri tem je bilo 10 Litvancev ubitih, več 100 pa ranjenih. Litvanska vlada je naprosila društvo narodov, naj ukrene potrebno ter prepreči razširjenje konfliktov. Na oficijelnih pariških mestih doslej ta vest še ni potrjena.

PROSLAVA OBLETNICE SMRTI MATIJE GUBCA.

Zagreb, 19. febr. (Izv.) Včeraj dopoldne se je izvršila ob množični udeležbi svečana proslava 350 letnice smrti Matije Gubca. Ob 10. dopoldne je imel v hrvatskem Sokolu spominski govor dr. Rudolf Horvat, na kar je krenil sprevod na Markov trg, kjer so odkrili Gubčev kip ter spominsko ploščo.

TURŠKE ZAhteVE.

London, 18. febr. (Izv.) Reuterjev urad poroča iz Carigrada, da prevladuje mnenje, da bo narodni zbor v Angori izdelal novo mirovno pogodbo, v kateri bo zahteval Mosul in Karagač, in jo predložil državam.

TURKI SI ŽELE MIRU.

Carigrad, 18. febr. (Izv.) Tekom razgovora z generalom Harringtonom je izrazil Izmet paša iskreno željo, da bi došlo do miru. Očrtal je Lausanska pogajanja ter pripomnil, da so bila na konferenci kamen spod-

like gospodarska vprašanja. Končno je izrazil uganje, da se bo kmalu dosegel sporazum.

STAVKA FRANCOSKIH RUDARJEV KONČANA.

St. Etienne, 18. febr. (Izv.) V Firminyju so v vseh rudnikih pričeli zopet z delom.

STAVKA BELGIJSKIH RUDARJEV.

Bruselj, 18. febr. (Izv.) V rudarskem okolišu Borinage je pričelo stavkati 15.000 rudarjev.

VSTAJA NA IRSKEM.

Dublin, 18. febr. (Izv.) Nemiri na Irskem se nadaljujejo. Požganih je zopet več kolodvorov in skladišč.

PREMIJRJE MED REPUBLIKANCI IN NACIJONALISTI NA IRSKEM.

Dublin, 18. febr. (Izv.) Združenje nevtralnih članov prejšnje republikanske armade je predlagalo voditeljem republikancev in nacionalistov enomesečno premirje.

KRALJEVINA SHS.

(Dalje.)

Ako ustanovite te zveze, kako otvoriti te koristne prekope in predore? Samo ena pot je in ta se imenuje v realnopolitičnem žargonu — **kompromis: t. j. poštena sprava med plemeni, odnosno ljudstvi, ki tvorijo državni narod.**

Kompromisni sistem je edini, ki zamore popraviti, kar se je v povojni dobi zamudilo in pokvarilo. Treba je cele vrste kompromisov, da pridejo stvari v red, to je nespodborna resnica in čimdalje se pred njo zapirajo oči in odlašajo neobhodno in nujno potrebna pogajanja, tem slabše je, tem večja je škoda za narod in državo, tem bolj se kopiči šuta, ki zapira pot do pametne sprave.

Najnujnejši je kompromis s Hrvatsko; to konstatujem objektivno, ne da bi hotel manjšati važnosti drugih kompromisov, ki so istotako neizbegljivi.

Do kompromisa s Hrvati bo prišlo, če se presodi njihovo stališče iz njihove ideologije, ne pa iz kake druge. Hrvatski ideologiji in mentalnosti je treba iti v susred, drugače ne bo šlo. Učiti jih druge ideologije in druge mentalnosti nima zmisla, ker ne vede nikamor.

Hrvatski blok, pod vodstvom Stjepana Radića, je danes brez dvoma edini resni reprezentant volje hrvatskega naroda kot celote. Z njim se je treba pogajati in skleniti sporazum, ki enakomerno varuje samosvojo hrvatsko individualnost in pa ravno tako resnične, neobhodne potrebe državne skupnosti: harmoničen spoj individualizacije in centralizacije. Meje ene in druge so dane po naravnih razmerah. Nihče n. pr. ne bo zahteval, in naj si bo sicer največji politični konfuzijo-

nar, da naj občine gradijo svetovne železnice, država pa občinska pota! Ta zgled iz polja komunikacij nam plastično kaže, kako narava stvari sama loči centralizem in samoupravo. Kar velja na polju občil, velja na vsakem polju splošne koristi, ne samo, če gre za gospodarske stvari, temveč tudi na polju narodnih imponderabilij: ljudskega čustvovanja, ljudske ideologije in mentalnosti ter kulture.

Če se doseže prostovoljna pogodba, ki daje hrvatski narodni individualnosti in hrvatskemu narodnemu gospodarstvu zadosti svobode razvoja in razmaha, se bo za notranjo konsolidacijo države storilo odločilno delo.

So, ki pravijo, Hrvatje naj pridejo v belgrajski parlament in tam lahko dalje govorimo. Kdo more tajiti, da je to stališče formalno pravilno? Toda le formalno, stvarno je pa pogrešno. Kajti Hrvatje, iz svoje hrvatske ideologije, nočejo v narodno skupščino, ker ji ne priznavajo pravice do večinskega odločevanja o predmetu spora, stoječ na stališču svojodobnih sklepov hrvatskega sabora, na temelju kojih se je zanje izvršilo narodno in državno jedinstvo. Tu je sporna točka med Belgradom in Zagrebom, treba tedaj tudi o njej se pogajati! Ako se je vlada Velike Britanije pogajala z revolucionarno šinfenovsko vlado kot dejansko predstaviteljico volje irskega naroda, zakaj se ne bi vlada naše kraljevine pogajala z nerevolucionarnim hrvatskim blokom? Glavna in edino važna stvar je, da pride do poštenega sporazuma; brez pomena pa je, če sedejo polnomočniki, ki naj sklepajo kompromis, na zagrebški ali belgrajski kanape. Zgodovina se bo zmenila le za sporazum, ne pa za kanape...

Srbi so možje in Hrvati so možje. Če so si pravi možje resno navskriž, je le dvojno mogoče: Boj do skrajnosti ali pa moška sprava. Pri prvi alternativni se riskira, da oba dela opešata in je tedaj škoda za oba enaka, — ali pa da se doseže mir pokopališča. Ali je s tem kaj doseženo? Naša država je potrebna životvornega miru; mirodvorov je zadosti.

Pride tedaj v poštev le druga alternativa: **moški sporazum.** Vsak nekaj odneha, na sredi se najdejo: In medio virtus!

Prišel bo dan, ko bodo Hrvatje kakor Srbi sprevideli, da se morajo opirati eden na drugega in da opora nič ne pomaga, ki nima odporne sile. Slednja se je izkazala velika na obeh straneh — tedaj bo tudi obojestranska opora trdna in zanesljiva.

Hrvatsko-srbski sporazum je ključ do notranje konsolidacije naše države, tedaj mora priti do tega sporazuma, čim preje, tem bolje.

Kam smo med tem že zašli, nam kažejo posamezni bojni kliči iz ene in druge strani Save: »Prečanska fronta« tostran, »amputacija« onostran! Ena misel tako nesrečna kot druga, ker vsaka pomenja razkol. V življenjskem interesu vseh je pa družitev in ne ločitev. Ne separacija in ne amputacija, temveč **sporazum mora biti narodna parola.**

Hrvatje morajo bliže Srbom a Srbi bliže Hrvatom: na sredi pota si bodo segli v roko možje, ki streme po različnih potih za enim in istim smotrom: zvesto služiti domovini. — — —

(Dalje prihodajite.)

Politične vesti.

+ **Veliko razburjenje v „Slovenčevem“ uredništvu.** Šusteršičeve ugotovitve, da je „Slovenec“ svojedobno zajemal iz dunajskega dispozijskega fonda, so gospodo pri „Slovencu“ seveda silno razburile. Prepuščamo jih usodi tega razburjenja in se o tem ne bomo prerekli, ker imamo dovolj drugega posla. Ugotavljamo pa še enkrat, da so Šusteršičeve suhoparne izjave pribile sledeče točke: 1. da je baron Gautsch ponudil „Slovencu“ denarno podporo; 2. da Šusteršič te ponudbe ni sprejel, da pa je vprašal g. Kalana, če ta dar sprejme; 3. da je g. Kalan ta dar sprejel in izrecno izjavil, da je „Slovenec“ v denarnih stiskah; 4. da je dr. Šusteršič šele na željo gospoda Kalana denar prevzel; 5. da je sedanji prošt Kalan še 10 let pozneje, ko je baron Gautsch zopet postal ministrski predsednik, prišel dr. Šusteršiča prositi, naj mu vnovič izposluje vladno podporo za „Slovenca“, in da je to zopet utemeljeval z velikimi denarnimi stiskami, s katerimi se ima „Slovenec“ boriti; 6. da dr. Šusteršič tej prošnji ni ustregel. — Vse te točke so za nas pribite.

+ **Gospode pri „Slovencu“** silno jezi, ker jih Pašič ne pozna tako, kot jih je poznal baron Gautsch.

+ **„Slovenec“ se zaletava v dr. Šusteršiča in mu odreka možatost, češ, da sta bila g. Kalan in dr. Šusteršič dogovorjena, da ne bo nihče govoril o podpori barona Gautscha „Slovencu“, sedaj pa da je Šusteršič stvar izdal. To je pač več kot smešno. Za vsakega, ki je stvar zasledoval, stoji, da je bil g. Kalan tisti, ki je v potvorjeni obliki ustvaril pogoje, da je dr. Šusteršič govoril. Kako pa naj bi bilo sicer mogoče, da je prišla znana zagonezna notica v „Domoljuba“ in „Slovenca“? Da je bila notica nesramno potvorjena in da je poleg tega vsebovala najnikotnejša podtikanja dr. Šusteršiču, ne izpremeni na stvari prav nič. Vsaka potvorba mora po najprimitivnejših principih logike imeti neko podlago. Te podlage pa ni mogel**

dati nihče drugi kot g. Kalan. Ergo? ... Opozoriti pa moramo tudi na dejstvo, da je dr. Šusteršič v svoji izjavi dotično podlo „Slovenčevu“ notico dobesedno objavil in ugotovil, da ga je s tisto notico g. prošt odvezal od prevzete molčečnosti. — Malo čudno bi vendar bilo, če bi imel „Slovenec“ pravico na podlagi potvorjenih informacij koga podlo sumničiti in napadati, prizadeti pa bi moral na to molčati in pustiti, da ga „Slovenec“ blati naprej. Takih obličajev ne samo ni v angleških klubih — ampak menda tudi v culukafrških ne.

+ **„Domoljub“ in „Slovenec“** sta stavila uganko — uganil jo je pa dr. Šusteršič. Sedaj se pa „Slovenec“ silno jezi, kar se nikakor ne strinja z običaji „Rätelecke-redakterjev“.

+ **Nedeljski „Slovenec“** piše v političnih vesteh, da finansira Pašič po neki „Slovencu“ dobroznani banki naš list, ki ga imenuje »reptila«. To je »Slovenec« že dostikrat povedal in bo še dalje serviral svojim čitateljem. Mi smo v »Ljudskem tedniku« razpisali 100.000 kron nagrade tistemu, ki nam dokaže le en dinar, ki bi ga dobivali iz kakršnegakoli fonda in ne od naših zvestih in požrtvovalnih somišljenikov. Dali smo tudi vsakomur priliko, da pogleda v celo zadevo v našem uredništvu, kjer lahko izkažemo vsak vinar, ki smo ga uporabili za naša dva lista. Do danes se še ni oglasil nihče, da bi se o stvari prepričal. »Slovenčeva« gospoda tega ne stori, ker bi potem težje lagala. Lagala bi pa seveda vseeno naprej, zakaj ti gospodje bodo, če bo šlo tako naprej, zatajili Boga samega, če jim bo kaj neslo. V srečo ga itak že davno nimajo. — Ker pa »Slovenčeva« gospoda tako dobro ve, da smo od Pašiča po njej znani banki finansirani, naj vendar to dokaže in se potruži za lepo nagrado. Saj bi gospodom, ki so glede plač odvisni od milosti g. prošta Kalana, vsaka nagrada presneto prav prišla.

Hans Dominik:

8

OBLAST TREH.

Roman iz leta 1955.

(Dalje.)

„Prosil me je, da sme uporabljati moj laboratorij v moji odsotnosti. To sem mu dovolil. Pri odhodu sem poskrbel, da je bilo v pretikače na mizi napeljanih deset tisoč voltov, med tem ko je kazal prislusni kazalec le sto voltov. Vrnil sem se v pričakovanju, da najdem le še mrtvo truplo, toda videl sem ga nepoškodovanega stopiti iz hiše. Na obličju smehljal zmagovalca, ki je ravnokar dosegel velik uspeh. Tedaj sem vedel, da je Silvester Bursfeld pravi sin svojega očeta. Vedeti je moral, da sem mu jaz nastavil past. Nisem se smel več pokazati pred njegovim obličjem. Tri dni pozneje je izginil... Mimogrede, kot navadno. Posebno sodišče. Usmrtitev na električnem stolu. Mislil sem, da je s tem zadeva končana. Kaj se je zgodilo poslej, veste, gospod predsednik.“

„Ali ste natančno preiskali njegove papirje?“

„Preobrnil sem vsak kot. O iznajdbi ni nobenih načrtov niti zapiskov. Trikrat sem pretaknil njegove prostore. Vsak list preobrnil in preštudiral.“

„Vi ste iskali sami... Naj preišče njegovo stanovanje naša policija! Morda razume ona stvar bolje... K drugo točko najinega razgovora! Kdo je odpeljal R. F. c. 1?“

„Dejal bi, da gotovo angleški agenti, če se ne bi...“

„Če se ne bi...?“

„Če se ne bi po dogodkih, ki so se doigrali to jutro, moral biti, da se pelje Silvester Bursfeld sam ali ali pa v družbi s svojimi pomagači sedajle v naši najhitrejši zračni križarki v smeri proti Švedski ali Tibetu.“

„Sam? To je zključeno! Pomagači? Kdo so?“

„Ne vem... Do sedaj še ne vem. Eden izmed njih je gotovo priča Williams. O tretjem, ki je vodil avtomobil, vemo le, da je temne polti...“

„Smatram, da bodo ostali ti trije skupaj. Tri se na svetu lažje najde, kot enega samega. Poslužite se pomoči politične policije in iščite! Da jih najdete, je predvsem v vašem lastnem interesu... Iščite, gospod doktor Glossin!“

Doktor Glossin je pričel izgubljati svoje notranje ravnovesje. Prvič je uporabil svoja tako dalekosežna pooblastila v svrhu osebnega maščevanja. Blanketi in pooblastila, katere je imel v rokah, so mu brez težav omogočila aretacijo mladega inženerja. Do sem je bilo vse v redu.

Toda, da je spraval ujetnika takoj na električni stol, to ni odgovarjalo državnim interesom. Take ljudi je spravil Cyrus Stonard na varen kraj in je skušal spoznati njihove nakane in načrte.

Doktor Glossin se je opogumil. „Prosim vas, gospod predsednik, da odložite sklep o miru ali vojni za kakih pet ur. Tako dolgo, da se vrnem semkaj.“

„Zakaj?“

„Ker bom potem z gotovostjo lahko dejah, ali je Logg Sar s svojimi

mi pomagači odpeljal letalo ali ne.“

„Pa če bi mi iz drugih vzrokov prišlo prav, da so letalo ukradli angleški agenti? Naša ura je prišla! Ta slučaj mi je lahko dobrodošel.“

„Zaklinjam vas, ekselencia. Nikakih obveznih sklepov, predno ne vidimo jasno!“

„Kaj „ne vidimo jasno“?“

„Kje da se nahaja iznajdba. Logg Sar v zvezi z Anglijo... potem ne moremo tvegati boja.“

Diktator je nejevoljno odkimal z glavo.

„Sin se bo premislil zveztai se z morilci svojega očeta.“

„Upam. Toda gotovost je več vredna kot upanje. Če ni on odpeljal R. F. c. 1, potem se nahaja v državah in ga še vedno lahko primemo. Dokler pa se nahaja na svobodi, predstavlja silo, katere se moramo bati.“

Sledilo je dve minuti molčanja. Nato je dejal Cyrus Stonard:

„Pričakujem vašega poročila tekom prihodnjih treh ur. Naše časopisje naj za enkrat ustavi svojo kampanjo proti Angliji. Poskusite na

+ **Slovenski inteligenci** očita „Slovenec“, da živi od milosti. Ima prav! Vprašamo samo, kdo je temu dejstvu kriv? Ali ne SLS kot najmočnejša stranka v Slovenji, ki ni znala preskrbeti slovenskemu duševnemu delavcu dostojnega kruha? Dr. Korošec in tovariši so sicer znali preskrbeti nekaterim svojim „inteligentom“ mastna korita pri „silnih organizacijah SLS“, drugi pa so ostali še dalje odvisni „od milosti“ vélezaslužnega načelnika SLS dr. Korošca in podnačelnika prof. Remca. Nekateri si zidajo vile in nič ne delajo, ti so predstavniki najmočnejše „ljudske“ stranke, drugi pa delajo in žive „od milosti“ ter gledajo z lačnimi želodci v klerikalne palače, polni navdušenja za polnitev korit dr. Koroščevega štaba.

+ **Ključ od slovenske hiše** zahteva „Slovenec“ v svoji včerajšnji številki. Ta ključ je dr. Korošec prodal že pred leti za slavo ministrskega stolca. Če piska sedaj kdo drug na luknjo tega ključa, je kriv dr. Korošec in nihče drugi.

+ **Slovensko ljudstvo** ima danes silno organizacijo, politično in gospodarsko. »Slovenec«, ki nam to pripoveduje, je seveda pozabil dostaviti, da so ravno sedanji gospodje okoli »Slovenca« imeli najmanj zaslug pri ustvaritvi te organizacije.

+ **Prošta g. Andreja Kalana** vsak pozna, **šusteršiča pa tudi.** (Citat iz nedeljskega »Slovenca«.)

+ **Kandlatske liste** v mariborskem volivnem okraju. Kot prva lista v mariborskem volivnem okraju je bila vložena demokratska, kot druga SLS, tretja Novačanova republikanska, četrta samostojnih kinetov, peta pa Goluhova socijalno demokratska.

Inozemske vesti.

* **Pogreb češkega pesnika Heyduk**a se je vršil preteklo soboto na zelo slovesen način. Krsta je bila položena na oder v Pantheonu. Sokolstvo je držalo častno stražo. Z daljšim govorom se je poslovil od ranjkega minister prosvete Bechyne. Sprevod se je pomikal med šparirjem tisočglave množice po praskih ulicah. Pri odprtem grobu je govoril profesor Sekanina.

* **Draginja v celi Evropi.** Pariški list, «Oeuvre» konstatira na podlagi izvlečka Internacionalnega delavskega urada, da je draginja od septembra 1922 do februarja 1923 neprestano rastla. Samo v Avstriji se opaža znatno konsolidacijo v cenah. Stabilizacija avstrijske krone je obvarovala državo pred preveliko draginjo, katero občutijo vsi prebivalci evropskih držav.

* **Bombni atentati na Slovaškem.** Na železnici Novi Zamky-Velke Šurany so našli ekrazitno bombo, pritrjeno na tračnico. K sreči ni eksplodirala, dasi jo je vlak zdrobil. En sam kos je tehtal 2 kg. Drugo tako bombo so našli poneč na tračnicah postaje Bučany. Zažigalna vrvi-

vsak način, da se polastite iznajditelja. Izogibajte se zapetljajev z ostalimi evropskimi državami. Nočem, da bi mi sami preskrbljevali nasprotniku novih zaveznikov.

Migljaj diktatorja in doktor Glosin je bil odpuščen.

Skrita za gostim drevjem, ovita v bršljan, je stala v Johnson Streetu v Trentonu hišica, kjer je prebivala Mrs. Harte s svojo hčerko Jane. Bližina velikih državnih delavnic se tukaj ni čutila. Rdeče opekaste hiše so brez izjeme ležale sredi prostranih vrtov. Cesta sama je bila najmanj deset minut oddaljena od delavnic z njihovim bučnim obratom. Tekla je na nasprotni strani mesteca in je vodila od severozapada naravnost v listnat gozd.

Mrs. Harte je bila vdova. Njen soprog je našel smrt kot inžiner v državnih delavnicah. Na strašen način. Počila je neka parna cev in napolnila njegovo delavnico s pregreto paro. Frederic Harte je po nesreči prišel mirno domov in je obzirno pripravil soprogo na svojo

ca je bila že nazgana. Policija intenzivno išče krivce.

* **Pegavica v Bolgariji.** Pegavica se v Bolgariji vedno bolj širi. Bolgarske oblasti se trudijo, da bi omejile bolezen. Tudi naše oblasti so odredile vse potrebno, da se ta bolezen ne zanese tudi v našo državo.

* **75.000 uradnikov odpuščenih** v Avstriji. Izredni kabinetni svet je rešil v seji z dne 15. t. m. novelo o redukciji uradništva. Predlog, ki je bil stavljen v sporazumu s strankami, oziroma njihovimi organizacijami, in ki določa da se v času od 1. januarja 1923 do 30. junija 1924 odpusti najmanj 75.000 državnih uslužbencev, je bil sprejet.

* **Vdova feldmaršala Borojeviča** je zaprosila pri magistratu v Budimpešti, da se ji dovoli bivanje v Budimpešti. Magistrat pa ji je to prošnjo odbil, češ, da je bil ranjki Borojevič zaslužen pri ustvarjanju Jugoslavije.

* **Vojaška pogodba med Francijo in Japonsko.** Nemški listi poročajo, da je bila med Francijo in Japonsko sklenjena tajna vojaška pogodba.

* **Turško čiščenje.** Turki postopajo zelo sovražno proti inorodcem in jih neusmiljeno preganjajo ter zatirajo. Od 2.500.000 Armencev, ki so živeli pred vojno v Turčiji, jih je 1.800.000 izginilo med vojno. Grkov je padlo pod turškim mečem 200.000, a 800.000 jih je zbežalo preko mej. Turki so iztrebili iz svojih dežel najmarljivejše prebivalce, tako da jim grozi sedaj gospodarsko propadanje, ker so sami preindolentni in brez smisla za gospodarska vprašanja.

* **Grška — republika?** Italijanski listi poročajo iz Aten, da pripravljata revolucionarna vlada plebiscit, ki naj odloči ali ostane Grčija še nadalje monarhija ali pa naj postane republika. Revolucionarji so popolnoma prepričani, da bodo prodrli republikanci in izklicali republiko. Kralj je že sedaj popolnoma brez moči in je samo marioneta v rokah ministrov. Hotel se je že sam odpovedati prestolu, a mu je vlada cinično povedala, da bo itak kmalu razrešen svojih poslov potom plebiscita.

* **Numerus clausus** za židovske visokošolec zahtevajo na poljskih univerzah nacionalne stranke. Predlog bo v parlamentu najbrž sprejet. Zato zahtevajo židje, ki jih podpirajo tudi Ukrajinci in Belorusi, univerzo za narodne manjšine.

* **Avtomatičen vojak.** Zastopniku „Berlingske Tidende“ je izjavil norveški inženjer Akzon, izumitelj ročne granate, o svojem projektu, s katerim bo onemogočil v prihodnosti vsako vojsko. Mož hoče zagurati s pomočjo „avtomatičnega vojaka“, to se pravi, zapreti vsako deželo oziroma državo z neprodorlivo poljem min, ki so njegova iznajdba.

* **Najstarejša cerkev** v Ameriki pogo-rela. Iz Montreala v Ameriki javljajo, da je tankaj pogorela dne 14. t. m. cerkev Sv. Trojice, ki je veljala za najstarejšo v celi Ameriki.

smrt. Ona je mislila, da govori v mrzlici. Prestrašena je prihitela k njemu in ga prijala za desnico. V strašni grozi je čutila kako se meso na prstih lušči od kosti, in kako mrtvo in mehko, skuhanu od pregrete pare ostaja v njenih rokah.

„Sedaj ne boli več... Nikakih bolečin ne čutim.“ jo je tolažil Frederic Harte s smehljajem, ki je gledal že na oni svet. Vsedel se je mirno za svojo pisalno mizo in določil svojo zadnjo voljo. Dve uri pozneje se je onesvestil. Po nadaljni uri je bil mrtev. „Popolno oparjenje vse gornje kože, zadušitev vsled pomanjkanja kožnega dihanja“, je dejal zdravnik obupani ženi.

Strašna nesreča je popolnoma potrla Mrs. Gladys Harte. Mesece dolgo so se zdravniki bali, da bo izgubila razum. Le polagoma se je opomogla od težkega udarca usode. Toda sorazmerno z zboljšanjem njenega duševnega stanja so propadale njene telesne moči. Sedaj je bila skoro ves dan navezana na svoj naslonjač in prepuščena oskrbi svoje edine hčerke Jane. (Dalje prili.)

Domače vesti.

— **Umrl** je danes ob 13. uri g. dr. Ivan Tavčar, odvetnik in bivši župan v Ljubljani, v svoji hiši na Bregu.

— **Vladna naredba za vzdrževanje reda.** Notranje ministrstvo je poslalo na pokrajinske uprave naredbo, ki pravi, da se je zadnje dni jasno pokazalo, da so gotovi ljudje, ki delajo namenoma za omejitve volivne svobode. Eni govore in pišejo proti državnemu edinstvu, ustavi in državni ureditvi ter celo proti vladarju, drugi pa si samovoljno in z nasiljem prisvajajo pravico branilcev države, napadajo posamezne državljane, pri čemer se ne strašijo tudi največjih zločinov ter kažejo trajno nestrpljivost napram našim državljanom, ki niso slovanske narodnosti. Taki nastopi so proti zakonu in vse obsodbe vredni. To pa tembolj, ker je za vse poštene državljane dovolj svobode za razvoj političnih pravic in narodne zavesti zakonitim putem. Notranji minister zahteva od podrejenih oblastev, naj vsak protizakonit čin najenergičneje zatro ter strogo in takoj nastopijo proti krivcem, ker ne rušijo samo mir v državi, ovirajo pri izvrševanju političnih pravic, temveč ubijajo tudi ugled države na tujem. Vsak državljan mora vedeti, da je zakon najvišja volja. Površno izvrševanje te naredbe po policijskih organih se bo smatralo kot nesposobnost za službo ter se bo z odgovornimi uradniki postopalo po zakonu.

— **„Slovenec“ napad na predsednika Kmetijske družbe.** Kakor nam poročajo predsednik kmetijske družbe g. Gustav Pirc, je vložil proti odgovornemu uredniku „Slovenca“ po svojem pravnem zastopniku tožbo zaradi neosnovanega očitania zlorabe družbenega kredita v njegove zasebne spekulacijske namene, vsled česar bo imel „Slovenec“ priliko dokazati resničnost svojih napadov.

— **Zanimiva predavanja** se bodo odslej vršila v „Slovenčevem“ uredništvu o podlagah človeškega sožitja, o družabnosti starih Spartanov in gentlemanstvu v angleških klubih. Vabljeni so vsi, ki hočejo doseči nivo „Slovenčeve“ družabne dostojnosti.

— **Živinski sejmi v Mariboru.** Pokrajinska uprava za Slovenijo, oddelek za kmetijstvo v Ljubljani je zopetno održavanje rednih živinskih sejmov v Mariboru dovolila.

— **Maribor.** Policija je aretirala radi prepovedanega povratka v mesto Marijo Plecko ter jo oddala v sodne zapore. — Neki stranki je policija zaplenila falsificiran 5 dinarski bankovec, ki ga je hotela spraviti v promet. — Orožništvo je na Teznu aretiralo že dolgo iskanega F. C., ki je bil zasledovan radi goljufije 30.000 K.

— **Radl preselitve pošte Slivnica pri Celju** v okraj Gorica, je dostava pri tej pošti tako-le preurejena: Krajevna dostava se vrši v Mali Gorici št. 4, 5 in 22 ter v Sv. Urbanu št. 1 in 2. Obenem smo uvedli dostavljanje poštnih pošilk po selskem pismonoši v Voglajni št. 4-8, v Selih št. 18, v kraju Slivnica in v Sv. Janezu št. 2 in 5. — Dostavlja se vsak dan razen ob nedeljah.

— **Društvo najemnikov za Slovenijo**, opozarja, da se vrši prihodnja javna odborova seja v sredo dne 21. t. m. ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije Sv. Petra cesta št. 12, pritrlično, desno.

— **Za papeževega administratorja** v Bački, ki se je ločila od nadškofije v Kalocsi, je imenovan srbotški župnik Ludvik Budanović s pravicami škofa.

— **Trgovinska pogajanja z Mažarsko** je vlada, kakor poročajo belgrajski listi, odložila za gotov čas radi sovražnega in izzivajočega nastopa Mažarske napram naši državi in Romuniji. Ta pogajanja se bodo pričela, ko se rešijo nekatera politična vprašanja in ko bo Mažarska izpremenila svoje stališče napram naši državi.

— **Na občnem zboru Saveza speditera**, ki se je vršil 11. t. m. v Zagrebu je bil izvoljen za predsednika ravnatelj „Balkana“ v Mariboru g. Ivan Kežar.

— **Ovčje polje** na bolgarski meji kolonizira naša vlada z izseljenci iz krajev v Banatu, ki so pripadli Mažarski. Prvi transport na 250 vagonih je prispel iz sela Batanje. Pripeljali so seboj vso živino, poljedelske stroje in stroje za mlekarstvo, si-rarno in mlin.

— **Naše ladje za Zader.** 11. t. m. je odplul iz Splita parnik »Bosna« last Jadran. plovibne družb., ki je kot prvi parobrod prispel v Zader pod jugoslovansko zastavo. Drugi »Soča« je odplul 13. t. m. To je posledica doseženega sporazuma z Italijo, ker ladjam obeh držav ni treba plačevati pristaniških taks.

— **Generalni izseljeniški komisariat** v Zagrebu pozivlje v svrhu evidence, za katero število je nova kvota izseljenikov za leto 1923/24. že obremenjena, vse one, ki imajo izseljeniške potne liste za Zedinjene države severnoameriške, a doslej iz kategorikoli vzroka še niso odpotovali, da te potnice vrnejo pristojnim oblastvom, ki jih bodo dostavila generalnemu izseljeniškem komisariatu v Zagrebu zaradi opreme s posebno klavzulo povodom odobrenja nove kvote za proračunsko leto 1923/24. Vsi zaintereseni se opozarjajo, da se tega v lastnem interesu drže, ker brez te klavzule ne bodo mogli dobiti ameriškega viza, oziroma ne bodo prepuščeni preko meje naše kraljevine. Generalni izseljeniški komisariat objavlja nadalje, da se dogaja, da nekateri naši izseljenci ne morejo dobiti izseljeniškega potnega lista za Zedinjeno državo severno-ameriško, ker je kvota že izčrpana, in da so zaradi tega izpremenili smer potovanja, in sicer v Južno Ameriko. Ko so dobili v naši državi potne liste za te kraje in prišli tjakaj, so zaprosili pri tamšnjem našem zastopniku, naj se jim izstavi potni list za Zedinjene države severno-ameriške z motivacijo, da imajo tam sorodnike in večjo možnost zaslužka. Na ta način so se hoteli po ovinkih preseeliti v Zedinjene države in se tako izogniti obstoječim predpisom za vseljevanje v te države. Zaradi tega se vsi izseljenci v lastnem interesu opozarjajo, da naša zastopništva v inozemstvu (konzulati) ne bodo ustregla takim prošnjam, ako se dotična stranka ni najmanj eno leto nepretrgoma nahajala pred prepustivijo v Zedinjene države severno-ameriške v Kanadi, Novi Fundlandiji, na Kubi, v Mehiki ali v državah Centralne ali Južne Amerike ali pa na sosednjih otokih.

— **Državna borza dela.** Pri vsch podružnicah „Drž. Borze Dela“ v Ljubljani, Mariboru, Ptuju in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 4. do 10. februarja 1923 dela 283 moških in 120 ženskih delavnih moči. Delodajalci so pa iskali 160 moških in 103 ženskih delavnih moči. Posredovanj se je izvršilo 160. — **Promet od 1. januarja do 10. februarja 1923** izkazuje 3448 strank in sicer 1187 delodajalcev in 2261 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 785. — **Dela iščejo:** kovači, železostrovarji, strojni ključavničarji, elektromonterji, mizarji, peki, mlinarji, mesarji, zidarji, tesarji, trgov. sotrudniki, prodajalke, šoferji, vzgojiteljice, vajenci, vajenke itd. — **V delo se sprejmejo:** gozdni delavci, vlničarji, vrtnarji, kolarji, čevljarji za fino delo, sodavičar, oblikovalci, šteparice, natakarji, služkinje, kuharice, vajenci itd.

— **Razne novice.** Med Hrastjem iz vojaškim vožbališčem so izsledili srednjestarega možakarja, ki kljub hudemu mrazu leta skoro gol po gozdih. — **Slugi mest. mag. Karlu Berghauser** je bila ukradena zlata verižica z obeskom v obliki podkve, vredna 4000 K. — Ob priliki Slavčeve maškarade je bila ukradena trgovcu Karlu Favaju iz Sp. Siške iz garderobe črna dolga suknja z baržunastim ovratnikom vredna 16.800 kron. — Na trgu Tabor so prijeli voznika Karla Golob, ker je, najbrže pijan, neusmiljeno pretepal konja. — v Selenburgovi ulici je podrl neznan kolesar 62 letno branjevko Poreber, ki je dobila težke poškodbe na glavi. — Med pretepom v Fisterjevi gostilni na Zaloški cesti je napadla soproga Ivana Radeščka stražnika, ga porinila od svojega moža, ki ga je miril, in ga prav pijansko sirovo ozmerjala in žalila.

Čevlji z znakom „Peko“ domačih tovarnen Peter Kozina & Ko. so priznano najboljši in najcenejši. — Dobite jih povsod. Glavna zaloga: Ljubljana, Breg 20, na drobno Aleksandrova cesta št. 1.

Gospodarstvo.

g Dunajski mednarodni pomladanski semenj se vrši v dobi od 18. do 24. marca 1923. Avstrijski konzulat v Ljubljani je pooblaščen od 25. 2. dalje dajati potna viza na podlagi semenjskih izkaznic z veljavo do 25. 4. 1923 na polovico pristojbine, to je za 25 Din. Pri konzulatu se dobe tudi semenjski izkazi po 20 Din in naročilni listi za stanovanja po 4 Din. Vsako pojasnilo glede tega semnja se daje točno pisмено in ustmeno. — Akoravno je že potekel rok za zglastev k pomladanskemu semnju, prihajajo iz Avstrije in iz inozemstva še vedno vprašanja radi dodelitve semenjskih prostorov. Po dosedanjih prijavah se lahko sklepa, da bo pomladanski semenj 1923, kar se tiče števil razstavljalcev in obsega, enak jesenskemu 1922. — 80% razstavljalcev pri jesenskemu semnju se je prijavilo zanj, velik del teh je bil zastopan tudi pri prvih dveh. Razstavljalci zahtevajo povprečno tudi več prostora kot jeseni in sicer 10 m² za poedinega, medtem ko je pri zadnjem semnju še zadostovalo 8 m². Posebno močno zastopane so skupine tekstilij in obuval, dragulji, delo v zlatu, srebru in lišpu, ure, usnjati izdelki in potne potrebščine, igrače, godbeni instrumenti, medicinsko-kirurški, gumijevo in dentalno blago. — V papirni in volnjeni stroki je bil tako velik naval, da v to svrhu namenjeni prostori niso več zadostovali in je bilo treba skrbeti za nove. Živahno zanimanje se kaže za razstavo »tehnični napredek«, ki se bo nahajala v rotundi v okvirju pomladnega semnja. Ta razstava bo najbrž s svojimi številnimi tehničnimi novostmi in izumi tvorila glavno točko zanimanja tehničnega semnja.

g Na avstrijskih železnicah so znižali tarife za premog in koks počeniši s 14. februarjem.

g Predvojni avstrijski dolgovi. Iz Pariza poroča »Havas«: Reparacijska

komisija je izdala komunike, da je 14. t. m. pregledala zbirko avstrijskih in ogrskih žigosanih titrov nefundiranih predvojnih dolgov.

g Izvoz svinj iz Ogrskega zopet prost. Kakor se čuje, je ministrski svet dovolil izvoz svinj, vendar najprej v majhnih količinah. Izvoz je pričel s 15. februarjem. Izvozna pristojbina bo znašala za vsakega prašiča K 15.000.

g Znižanje češkoslovaških tarifov. 1. marca bo izdan dodatek k tarifu I. B. s čimer bodo znižani tarifi na železo, tekstilije in tekstilne surovine. Poleg tega bo izdana vrsta izjemnih tarif, tako: za ostrovski premog, papir, porcelan, sladkor in les. Tudi pivo bo uživalo izjemni tarif v teži nad kg 5000.

g Poljski zlati goldinar. Kakor javlja »Gazeta Warszawska«, je sklenilo finančno ministrstvo, da se določi tečajna vrednost poljskega zlatega goldinarja, ki bo za enkrat kot idealna vrednota rabljen pri vseh kreditnih operacijah po aritmetičnem sredstvu borznega povprečnega tečaja med švicarskim frankom in žitom. Politična deželna posojilnica bo otvorila konte v poljskih zlatih goldinarjih in ravnatoko kredite. Tečaj poljskega zlatega goldinarja bo določen dvakrat na mesec.

g Svetovna zaloga zlata se ceni na 7.911.379.000 dolarjev. Od tega pripada Zed. državam 40 odstotkov, Angliji 10, Franciji 9, Japonski 8, Španski 6, Argentini 5, Italiji, Holandski in Nemčiji po 3 odstotke. Ostalih 13 odstotkov pripada ostalim državam.

g Novo posojilo švicarskih zveznih železnic znaša 150 milijonov frankov, ki bo deloma porabljeno deloma za konverzijo obstoječih posojil, deloma za nadaljne elektrificiranje. Posojilo so sprejele banke po 4 in pol od-

PREDBORZA.

Zagreb, 19. febr. (Izv.) 1 dolar 104 — 106 Din, 100 fr. frankov 400 Din, 100 švic. frankov 1985 Din, 1 funt šterl. 497 Din, 100 mark 0.555 Din, 100 avstr. kron 0.15 Din, 100 čsl. kron 314 Din, 100 lir ital. 505 Din.

osladno rdečino. Predpis se glasi: tajinstveno, vendar uljudno. Dvořák na tem mestu (Andante misterioso) ne potrebuje prav nič režiserjeve roke pod pazduho. Ta scena bi brez »osveščilne« ohranila ves svoj čisti dvořákovski blesk. Sicer je bila režija v dobrih rokah (Deb evec). Thalerjeva — resolutna Katrica — je bila v svojem elementu. Vendar sem pogršel pri nekaterih njenih vragolijah zlate, estetsko ekvilibrirane tehtnice. Kováč je bil korajžen Jurček, v Zupanu pa vidim nastajočega Betettovega naslednika. Thierry-Kavčnikovo poslušam vedno rad. Njena kneginja je bila knežja. Zbor je tudi igral, ne samo pel, balet v peklju je smiselno ilustriral plapolanje peklenškega ognja, »duše« pa se mi zde odveč. Orkester je zvenel, k čemur je v nemajhni meri pripomogla Dvořáková instrumentacija. — »Vrag in Katra« bo sigurno ostala na repertoarju, ker je opera močne invencije. (V tem oziru se od Boitovega »Mefistofela«, ki nam ga tudi sezona servira, vehementno odraža.) — N.

gl Sinočnja predstava d'Albert-jeve »Nižave« me je razveselila, ker sem videl napredek v operi. Thalerjeva je umetnica, zmožna potencirane dramatičnosti, katere bi ji ne prisojal, da je nisem večeraj slišal. Pela in igrala je Marto s čarmensko vero. Muzikalni potek opere je bil v rokah Matašiča, ki je temperamenten dirigent. N.

Prispevajte v naše sklade!

NARODNA LJUDSKA STRANKA.

Vsem cenjenim naročnikom, ki še niso poravnali naročnine. V torek 20. t. m. bomo priložili poštno položnico. Prosimo vse tiste, ki se nameravajo naročiti, da nam takoj poravnajo naročnino po položnicah.

Sklad Narodne Ljudske Stranke. Izvršilni odbor NLS je sklenil ustanoviti dva sklada: 1. Tiskovni sklad NLS. Ta sklad je namenjen za vzdrževanje naših listov, Ljudskega dnevnika in Ljudskega Tednika. Požrtvovalnost nekaterih naših ljubljanskih somišljenikov je preskrbela za začetek. Toda misliti moramo naprej in skrbeti za to, da naš tisk ne le izide temveč tudi ostane. V ta namen je treba, da vsak somišljenik kaj žrtvuje po svojih močeh. Tudi najmanjši donesek je dobrodošel. Sicer pa smo ustanovili temeljne kamne po 50 dinarjev. Kdor daruje en kamen, plača 50 din. Trdno pričakujemo, da bodo imovitejši somišljeniki darovali po več kamnov, po 5, 10, 20, 50, 100 kamnov itd. Meje ni nobene, ne za zgoraj in ne za spodaj. Vsak dar je pa prostovoljen in je tedaj resnična zasluga za ljudstvo stvar. 2. Akcijski sklad NLS. Ta sklad služi organizacijskemu in propagandnemu delu NLS. V podrobnem ima ta sklad služiti vzdrževanju strankinega tajništva, kritju poštnih, potrebnih potovanj za organizacijo in propagando stranke, letakov in drugih tiskovin, izvzemši onih, ki spadajo v področje tiskovnega sklada. Umevno je, da bodo ti stroški veliki, osobito v času volitev. Apeliramo toraj na največjo požrtvovalnost somišljenikov. Doneski za oba navedena sklada se začasno pošiljajo na Uredništvo »Ljudskega Dnevnika« Ljubljana, Breg 12. K vsaki denarni pošiljki je treba pripomniti, za kateri sklad je namenjena.

Izpred sodišča.

s Prijateljica kurje pečenke. Antonija Mastnak iz Zagorja, katere mož je v Ameriki, je bila ponovno obtožena radi poizkušene tatvine. To pot se je spravila nad kure. Da si jih je pa mogla speči, si je oskrbela tudi vrečo premoga. Obtožena je tatvino sicer tajila, obsojena pa je bila kljub temu na 3 tedne strogega zapora. Njena prijateljica, s katero sta se večkrat napile jo je obtožila tudi nekega jako nevarnega žaljenja, radi katerega pa je bila Mastnakova oproščena radi pomankljivih dokazov in pa ker je opravičen sum, da jo je ovadila prijateljica le zaradi premočnega prijateljstva.

s Sodni sluga — ječar pri okr. sod. v Cirknici Ciril Gerjol je bil obtožen malomarnosti v službi. Pobegnil mu je namreč iz zaporov kaznjeneec Filip Jager, ki je pobegnil že iz Primorja, kjer je ukradel 1000 lir. Jager je odlomil železen drog od postelje, ga razbelil v peči in prežgal vrata toliko, da je segel z roko skozi odprtino in odtrgal ključavnico. Jager mora biti nevaren

vlomilec, ker je pokazal vsem, da so vsako ključavnico-žabico na mah odpre. Seveda je napravil to tako brzo, da ni mogel nihče opaziti, kako to naredi. Obravnava je dognala, da so pri takem izurjenem okrajni zapori osobito pa še cirkniški, ki so precej pomankljivi, pri vsi pazljivosti paznika preslabi. In ker je Gerjol v obče na dobrem glasu in vesten marljiv sluga, je bil radi te neprilike oproščen.

s Vzklitne obravnave. Ob priliki avtomobilske nesreče na cesti od Vrhnike proti Ljubljani, kjer sta trčila na nekem ovinku šofer avtotaksa Fr. Šuštar in pa g. Hille iz Ljubljane, je bil obsojen Fr. Šuštar radi nepravilne vožnje na 150 Din globe. Pri vzklitni obravnavi je obtoženec vztrajal pri tem, da se je držal avtomobilnega reda in da je nesrečo zakrivil nasprotnik, katerega je imel v istem hipu ravno radi nepravilne vožnje za Italijana. Sodišče je vzklitno zavrnilo in potrdilo prvo obsodbo. — Mesar Andrej Marčan iz Ljubljane je bil obtožen, da je prodajal dne 14. nov. goveje meso po 4 K dražje kot so bile predpisane tržne cene. Marčan je bil pri prvem sodišču oproščen, pritožil pa se je javni obtožitelj. Pri obravnavi se je ugotovilo, da je kupil Marčan dotične vole po 26—29 kron žive vage. Ker sme prodajati mesar v svrhu, da zenači previsoko nakupnino, meso še enkrat dražje kot je plačal živo vago, je državni pravdnik vzklitno umaknil. — Župan Jože Hafner iz Škofje Loke in njegova soproga Marija sta bila obsojena v Škofji Loki in sicer prvi na 24 ur zapora, ona pa na 500 Din globe, ker sta v Kavčičevi gostilni v Loki oklofutala in opraskala Franceta Kalana iz Suhe. Prepričanje nastal zaradi ostre graje glede stanja škofjeloških okrajnih cest. Sodišče je pritožbo glede krivde zavrnilo, znižalo pa je kazeno, tako, da je dobil Jože Hafnar 500 Din globe, soproga pa 50 Din globe odnosno 24 in 12 ur zapora.

Razno.

r Največja zbirka žuželk se nabaja v Londonu, ki šteje preko 3 milijone in pol eksemplarjev. Zbirka je stara 36 l. Ker se vsako leto pomnoži za kakih 100.000 komadov, so postali dosednji prostori že pretesni in jih bodo razširili. Pred kratkim so odposlali z otoka Trinidad pošiljko velikih pajkov in stonog. Toda zaboji so se na pošti Mount Pleasant po nesreči razbili in žuželke so se razbegle po prostorih. Z veliko težavo so jih polovili, ker se je vsakdo bal smrtonosnih čeljusti teh živali.

r Ključ pod pragom. V nekem mestu na Češkem je imela neka gospa navado, da je devala ključ od vrat pod prag, kadar je šla z doma. To je opazil pretkan prijatelj hišnih obiskov, odprl stanovanje in pokradel za 5742 kron srebrnine.

r Najmočnejša vera. Ljudi štejejo 1510 milijonov. Od teh pripada katoliški veri 261 mil., protestantom 143 mil., pravoslavnim 117 mil., mohamedanom 202 mil., brahmanom 222 mil., budistom 120 mil., konfucijevi veri 285 mil. in židovski 12 mil. Poganov je še 145 milijonov.

Izdaja konzorcij »Ljudskega dnevnika«. — Odgovorni urednik Fr. Jerab. — Tisk J. Blasnika nasl. v Ljubljani.

Narodno gledališče.

DRAMA:

Torek, 20. februarja: Zaprt.

Sreda, 21. februarja: »Za pravdo in srce«. Red C.

OPERA:

Torek, 20. februarja: »Lakme«. Gostovanje gospe Vesel-Pola iz Zagreba. Red E.

Sreda, 21. februarja: »Nižava«. Red A.

gl Vrag in Katra. Balatka, nadarjeni kapelniki naše opere nam je podal v letošnji sezoni dvoje novitet iz češke glasbene literature: Smetanovo »Tajnost« in Dvořákov »Vrag in Katra«. Premiera zadnje opere je bila za Balatko časten večer. »Vrag in Katra« je vesela opera, koje libreto je napisal Adolf Wenig po češki narodni pravljici. Dvořáku se je prelil libreto v muziko, otroško naivno — genialno. Mislim namreč, da sta si otrok in genij zelo sorodna. Karakteristično za genija Dvořáka je n. pr., kako se delectira nad plesom Katrice z vragom v prvem dejanju. Dialog med vragom in Katrico pa se mi zdi pisan z ljubeznijo, ki je zmožna samo otroško gorka psiha. Ob naštevanju lepote Dvořákovih opere mi prišel v zadrego s prostorom. — Vraga, Marbel mu je ime (že imena ta je strah!), je pel Betetto, Katro (recte Katrico) Thalerjeva. Oba sta ugajala. Režiji bi svetoval, naj pri reprizah vragovega odgovora na zvedavo in zadregljivo vprašanje Katrice, odkod je doma, ne podčrtava z

Slavenska banka d. d. podružnica Ljubljana

Zagreb

preje Jugoslovanska Union-Banka

Beograd

Bjelovar, Brod n. S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Monoštor (Baranja), Murska Sobota, Osijek, Rogaska Slatina, Sember, Susak, Šabac, Šibenik, Škofja Loka, Velikovec, Vršac.

Agencija: Buenos Aires (Argentina). Afilijacija: Budapest: Balkan Banka p. t. Split. Jugosl. ljudska banka. Wan: Bankhaus Milan Robert Alexander.

Del. glavnica 200 000.000 R Izvršuje vse bančne poste najkulantneje. Vloge na vložne knjižice se brestuj, do nadaljnjega po 5% leto.